

Lakiosasto

31.7.1998

Työeläkelaitoksille

SOSIAALIVAKUUTUKSEN MUUTOKSENHAKUMENETTELYYN MUUTOKSIA

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vakuutusoikeudesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta hallintolainkäyttölain voimaantulon johdosta (HE 83/1998 vp).

1 ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

- Tausta** Joulukuussa 1996 voimaantullutta hallintolainkäyttölakia noudatetaan asian käsittelyssä mm. lääninoikeuksissa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Lainmuutosta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 217/1995 vp) todetaan, että hallintolainkäyttölain soveltamisesta vakuutusoikeudessa ja sen alaiseen muutoksenhakujärjestelmään kuuluvissa lautakunnissa säädetään erikseen. Eduskunnalle on nyt annettu tätä tarkoittava hallituksen esitys (HE 83/1998 vp).
- Sisältö lyhyesti** Esityksen mukaan sosiaalivakuutuksen muutoksenhakumenettelyssä noudatetaan hallintolainkäyttölakia, jollei menettelystä ole erityissäännöksiä. Näin yhtenäistetään valituksen käsittelyssä noudatettavaa menettelyä erilaisissa sosiaalivakuutusasioissa. Keskeisin muutos on pyrkimys suullisten käsittelyjen lisäämiseen vakuutusoikeudessa. Tällä pyritään parantamaan asianosaisen oikeusturvaa. Myös muutoksenhakulautakunnissa, kuten eläkelautakunnassa, on mahdollista järjestää suullinen käsittely.

2 VAKUUTUSOIKEUTTA KOSKEVAT MUUTOKSET

2.1 Vakuutusoikeuden maallikkojäsenet ja lääkärijäsenet

Esityksessä vakuutusoikeuden maallikkojäseniä koskevat kelpoisuusvaatimukset ja jäsenten määräämistä koskevat säännökset on koottu vakuutusoikeudesta annettuun lakiin (6 b §). Nykyisin nämä säännökset ovat erikseen kussakin sosiaalivakuutuslaissa, joista ne on esitetty kumottaviksi.

Lakiosasto

31.7.1998

Maallikkojäsenien määrääminen

Valtioneuvosto määrää maallikkojäsenet oikeusministeriön esityksestä. Aikaisemmin esityksen teki sosiaali- ja terveysministeriö. Kokoonpanoa koskeviin säännöksiin ei esitetä asiallisia muutoksia.

Lääkärjäsenet

Myös lääkärijäsenet määrää valtioneuvosto oikeusministeriön esityksestä. Sosiaali- ja terveysministeriö tekee jäsenistä ehdotuksen oikeusministeriölle.

Maallikkojäsenien osallistuminen asian käsittelyyn

Vakuutusosoikeudesta annetun lain uudessa 5 a §:ssä säädetään, millaisissa tapauksissa maallikkojäsenet osallistuvat asian käsittelyyn. Tältä osin säännökset eivät sisällöllisesti muutu entisestä, vaan nyt vain sosiaalivakuutuksen eri erityislaeissa olevat säännökset on koottu yhteen. Erityislakien säännökset ehdotetaan tältä osin kumottavaksi. Käytännössä muutos merkitsee sitä, että vakuutusosoikeuden kokoonpano ilmenee nyt vakuutusosoikeudesta annetusta laista.

Lisäksi säädetään, että kun usean eri eläkejärjestelmän piirissä työskennellyt henkilö on valittanut eläkepäätöksistä, vakuutusosoikeus voi ratkaista vapaakirjaeläkkeitä koskevat valitukset ilman maallikkojäseniä. Maallikkojäsenet siis osallistuvat työkyvyttömyyttä koskevan valituksen käsittelyyn vain sen eläkelaitoksen antaman ratkaisun osalta, jonka järjestämän eläketurvan piiriin valittaja on kuulunut viimeksi tai jonka järjestämään eläketurvaan liitetään tuleva aika. Tämä nopeuttaa asian käsittelyä nykyisestä. Nykyisin myös maallikkojäsenet osallistuvat vapaakirjaeläkkettäkin koskevan valituksen käsittelyyn. Jos rinnakkaisista eläkejärjestelmistä on tulevan ajan oikeus, maallikkojäsenet osallistuvat myös jatkossa valituksen käsittelyyn.

2.2**Asian käsittely**

Asian käsittelyssä vakuutusosoikeudessa noudatetaan hallintolainkäyttölakia, jollei erikseen toisin säädetä. Ylimääräiseen muutoksenhakuun vakuutusosoikeudessa noudatetaan jatkossakin sosiaalivakuutuksen erillislakien säännöksiä, eikä hallintolainkäyttölain säännöksiä.

Suullinen käsittely

Koska asian käsittelyä vakuutusosoikeudessa koskevassa säännöksessä viitataan menettelytapasäännöksenä hallintolainkäyttölakiin, myös lain suullista käsittelyä koskevat säännökset tulevat sellaisinaan sovellettaviksi vakuutusosoikeudessa.

Vakuutusosoikeudessa noudatetaan hallintolainkäyttölain suullista käsittelyä koskevia säännöksiä (vakuutusosoikeudesta annetun lain 9 § 1 mom., hallintolainkäyttölain 37 ja 38 §).

Lakiosasto

31.7.1998

Näin ollen vakuutusoiikeus toimittaa suullisen käsittelyn tarvittaessa. Suullisen käsittelyn tavoitteena on asian selvittäminen. Tämän vuoksi vakuutusoiikeus harkitsee, onko todennäköistä, että suullisesta käsittelystä on hyötyä asian selvittämiselle. Sosiaalivakuutusprosessissa asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys on useimmiten mahdollista toimittaa kirjallisessa muodossa. Suullisella käsittelyllä ei yleensä voida saada asiaan vaikuttavaa lisäselvitystä asioissa, joissa ratkaisu perustuu lääketieteellisten seikkojen arviointiin. Näissä asioissa lisäselvitystä voidaan saada potilasasiakirjoista tai lääketieteellisillä lisätutkimuksilla.

Vakuutusoiikeuden on yleensä järjestettävä suullinen käsittely, jos yksityinen asianosainen sitä pyytää. Se voidaan kuitenkin pyynnöstä huolimatta jättää pitämättä, jos se asian laadun vuoksi tai muusta syystä on ilmeisen tarpeeton.

2.3

Päätöksentekoon osallistuneiden jäsenten nimet ja eriävät mielipiteet on ilmoitettava

Vakuutusoiikeuden päätökseen merkitään asian käsittelyyn osallistuneiden jäsenten nimet. Näihin henkilöihin sisältyy myös asian esittelijä. Äänestystapauksessa päätökseen liitetään jäsenten eriävät mielipiteet.

2.4

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Vakuutusoiikeus voi poistaa lainvoimaisen päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi siten kuin siitä sosiaalivakuutuksen erityislaeissa säädetään. Vakuutusoiikeuden toimivaltaan kuuluvissa asioissa ei siis sovelleta hallintolainkäyttölain säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta, vaan tältä osin nykyinen käytäntö säilyy entisellään.

Vakuutusoiikeutta koskevaan lakiin ehdotetaan kuitenkin kirjattavaksi lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevat määräajat. Poistamista on lainmuutoksen jälkeenkin haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa myös määräajan jälkeen tehdyn hakemuksen perusteella. Menettely ei siis muutu nykyisestä.

2.5

Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Nykyisissä sosiaalivakuutusasioita koskevissa laeissa ei ole säännöksiä oikeudenkäymiskulujen korvaamisesta. Vakuutusoiikeus on määrännyt uusimmassa käytännössään oikeudenkäyntikuluja korvattavaksi oikeudenkäymiskaaren nojalla.

Lakiosasto

31.7.1998

Jatkossa kulujen korvaamisessa noudatetaan hallintolainkäyttölain säännöksiä. Sen mukaan hävinnyt osapuoli joutuu korvaamaan vastapuolen kulut, jos on kohtuutonta, että tämä joutuisi pitämään kulut vahinkonaan. Valittajaa ei saa velvoittaa korvaamaan julkisyhteisön kuluja, jollei hän ole esittänyt ilmeisen perusteetonta vaatimusta. Näissä tilanteissa korvausvelvollisuus on lähinnä vain silloin, kun valittajan katsotaan suorastaan väärinkäyttäneen oikeudenkäyntiä.

3

ELÄKELAUTAKUNTA KOSKEVAT MUUTOKSET

Asian käsittelyssä eläkelautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia, jollei erikseen toisin säädetä.

Suullinen käsittely

Esityksen mukaan eläkelautakunnassa sovelletaan sitä hallintolainkäyttölain suullista käsittelyä koskevaa säännöstä, jonka mukaan lautakunnassa voidaan tarvittaessa järjestää suullinen käsittely asian selvittämiseksi.

Sen sijaan hallintolainkäyttölain säännöstä asianosaisen oikeudesta suulliseen käsittelyyn ei sovelleta eläkelautakunnassa.

Oikeudenkäyntikulut

Myös eläkelautakunta voi lainmuutoksen jälkeen velvoittaa asianosaisia kulujen korvaamiseen samalla tavalla kuin vakuutusosoikeus.

Päätöksentekoon osallistuneiden jäsenten nimet ja eriävät mielipiteet on ilmoitettava

Samoin kuin vakuutusosoikeuden päätöksessä, myös eläkelautakunnan päätökseen merkitään asian käsittelyyn osallistuneiden lautakunnan jäsenten ja asian esittelijän nimet. Äänestystapauksissa eriävät mielipiteet liitetään päätökseen.

4

VOIMAANTULO

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Uusia säännöksiä sovelletaan valitusasiaan, joka on tullut vireille lain tultua voimaan.

Uusia säännöksiä sovelletaan myös valitukseen, joka on lain voimassa ollessa saapunut itseoikaisua varten päätöksen antaneeseen eläkelaitokseen.

Lakiosasto

31.7.1998

5

ESITYKSEN TILAAMINEN

Esitykseen sisältyy 29 eri lainmuutosta. Työeläkejärjestelmän kannalta tärkeimmät näistä ovat

- laki vakuutusosoikeudesta annetun lain muuttamisesta
- laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta
- laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 13 a §:n muuttamisesta
- laki merimieseläkelain 60 a §:n 3 momentin ja 61 b §:n kumoamisesta
- laki yrittäjien eläkelain 15 a §:n 2 momentin kumoamisesta
- laki maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n 2 momentin kumoamisesta
- laki valtion eläkelain muuttamisesta
- laki valtion perhe-eläkelain 20 §:n 3 momentin ja 21 a §:n kumoamisesta
- laki kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta
- laki evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 7 e §:n muuttamisesta.

Näitä lakeja koskevat muutosesitykset ovat yleiskirjeen liitteenä.

Koko esityksen suomen- ja ruotsinkielisenä voi tilata Oy Edita ab:sta, puhelin (09) 5660 566.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Markku Sirvio

1.

Laki

vakuutusoikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vakuutusoikeudesta 17 päivänä tammikuuta 1958 annetun lain (14/1958) 8 §:n 2 momentti,

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 5 momentti, 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 momentti sekä 9 ja 10 §, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 1 momentti laissa 951/1988, ja *lisätään* lakiin uusi 5 a ja 5 b § seuraavasti:

2 §

Vakuutusoikeudessa on vakuutusylituomari sekä vanhempia ja nuorempia vakuutus-uomareita. Vakuutusoikeudessa on lisäksi lääkärijäseniä ja 5 a §:ssä mainittujen asioiden käsittelyssä muita maallikkojäseniä sekä tarpeellinen määrä näiden varajäseniä.

3 §

Lääkärijäsenen tulee olla laillistettu lääkäri. Muiden maallikkojäsenten kelpoisuudesta säädetään 5 b §:ssä.

4 §

Lääkäri- ja muut maallikkojäsenet sekä varajäsenet määrää valtioneuvosto oikeusministeriön esityksestä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään.

5 §

Oikeudenkäyntiasiat käsitellään vakuutus-oikeuden jaostossa, jossa on puheenjohtajana vakuutusylituomari tai vakuutustuomari ja muina jäseninä kaksi lakimiesjäsentä, taikka asian koskiessa lääkeopillista seikkaa, lakimiesjäsen ja lääkärijäsen. Lakimiesjäsenenä voi olla myös vakuutussihteeri sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Lisäksi asian käsittelyyn osallistuu kaksi maallikkojäsentä sen mukaan kuin 5 a §:ssä säädetään tai jos jaosto edellä sanotussa kokoonpanossaan niin päättää.

5 a §

Maallikkojäsenet osallistuvat vakuutusoi-keudessa asian käsittelyyn:

1) kansaneläkelaiissa (347/1956), rintamasotilaseläkelaiissa (119/1977) ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetussa laissa (988/1988) tarkoitetuissa asioissa;

2) työntekijäin eläkelaiissa (395/1961), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaiissa (134/1962) sekä taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaiissa (662/1985) tarkoitetuissa asioissa, jos asiassa on kysymys siitä, oikeuttaako sairaus, vika tai vamma näiden lakien mukaiseen eläkkeeseen;

3) maatalousyrittäjien eläkelaiissa (467/1969) tarkoitetuissa asioissa, jos asiassa on kysymys siitä, oikeuttaako sairaus, vika tai vamma tämän lain mukaiseen eläkkeeseen, sekä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetussa laissa (1317/1990), luopumiseläkelaiissa (16/1974), maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetussa laissa (1330/1992), maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa laissa (1293/1994), kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetussa laissa (1297/1994) ja maataloustuotannon lopettamistuesta annetussa laissa (1340/1996) tarkoitetuissa asioissa;

4) yrittäjien eläkelaiissa (468/1969) tarkoitetuissa asioissa, jos asiassa on kysymys siitä, oikeuttaako sairaus, vika tai vamma tämän lain mukaiseen eläkkeeseen;

5) merimieseläkelaiissa (72/1956) tarkoitetuissa asioissa;

6) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaiissa (202/1964) tarkoitetuissa asioissa;

7) valtion eläkelaiissa (280/1966), valtion perhe-eläkelaiissa (774/1968), kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläke-

turvan järjestämisestä annetussa laissa (1152/1997), Suomen Pankista annetussa laissa (719/1997), kansaneläkelain 58 a §:ssä, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaisa (298/1966), evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaisa (258/1970), kansanedustajain eläkelaisa (329/1967), kansanedustajain perhe-eläkelaisa (107/1990) sekä valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetussa laissa (870/1977) tarkoitetuissa asioissa;

8) tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) ja sotilastapaturmalaisissa (1211/1990) tarkoitetuissa asioissa, jos asiassa on kysymys siitä, oikeuttaako ruumiinvamma, sairaus tai kuolema näiden lakien mukaiseen korvaukseen;

9) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa (1026/1981) tarkoitetuissa asioissa, jos asiassa on kysymys siitä, oikeuttaako ruumiinvamma, sairaus tai kuolema tämän lain mukaiseen korvaukseen;

10) työttömyysturvalaissa (602/1984), työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/1990), työmarkkinatuesta annetussa laissa (1542/1993), vuorotteluvapaakokeilusta annetussa laissa (1663/1995), pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (709/1997) ja työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (1402/1997) tarkoitetuissa asioissa sekä asiassa, jossa on työttömyyskassalain (603/1984) nojalla hylätty kassan jäseneksi pääsy tai erotettu jäsen;

11) opintotukilaissa (65/1994) tarkoitetuissa asioissa; ja

12) sotilasvammalaissa (404/1948) ja asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta annetussa laissa (1309/1994) tarkoitetuissa asioissa, jos asiassa on kysymys siitä, oikeuttaako ruumiinvamma, sairaus, kuolema tai katoaminen näiden lakien mukaiseen korvaukseen.

Jos 1 momentin 2-7 kohdassa mainituissa asioissa on kysymys siitä, oikeuttaako sairaus, vika tai vamma mainittujen lakien mukaiseen eläkkeeseen, maallikkojäsenet osallistuvat asian käsittelyyn vain sen eläkelaitoksen antaman ratkaisun osalta, jonka järjestämän eläketurvan piiriin henkilö on viimeksi kuulunut tai jonka järjestämään eläketurvaan tuleva aika liitetään.

Muusta toimenpiteestä kuin lopullisesta pääasiaratkaisusta vakuutus-oikeus voi 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa päättää ilman maallikkojäseniä.

5 b §

Lääkärjäsenien ja lääkäri-varajäsenien määräämistä varten sosiaali- ja terveysministeriö tekee ehdotuksen oikeusministeriölle.

Vakuutus-oikeuden muiksi maallikkojäseniksi määrätään:

1) 5 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi eläkettä saavaa tai eläkkeensaajien olosuhteita tuntevaa jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näillä tulee olla tärkeimmissä ammateissa ja elinkeinoissa tarjoutuvien toimeentulomahdollisuuksien tuntemusta. Heidät määrätään edustavimpien eläkeläisjärjestöjen ehdotuksesta.

2) 5 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi työnantaja- ja kaksi työntekijäjäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näiden tulee olla työoloihin perehtyneitä. Vakuutus-oikeuden istuntoon osallistuu heistä samanaikaisesti yksi työnantaja- ja yksi työntekijäjäsen. Työnantajajäsenet ja heidän varajäsenensä määrätään edustavimpien työnantajajärjestöjen sekä työntekijäjäsenet ja heidän varajäsenensä edustavimpien työntekijäjärjestöjen ehdotuksesta.

3) 5 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutettuja henkilöitä edustavaa jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Heidät määrätään maatalousyrittäjien taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen ehdotuksesta.

4) 5 a §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi yrittäjäjäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Heidät määrätään edustavimpien yrittäjäjärjestöjen ehdotuksesta.

5) 5 a §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuissa asioissa laivanvarustajajäsen ja merenkulkijajäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näiden tulee olla merenkulkijoiden oloihin perehtyneitä. Laivanvarustajajäsen ja hänen varajäsenensä määrätään laivanvarustajien sekä merenkulkijajäsen ja hänen varajäsenensä merenkulkijoiden tunnustettujen järjestöjen ehdotuksesta.

6) 5 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi työnantaja- ja kaksi palkansaajajäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näiden tulee olla virka- tai työsuhteisiin perehtyneitä. Vakuutus-oikeuden istuntoon osallistuu heistä samanaikaisesti yksi työnantaja- ja yksi palkansaajajäsen. Työnantajajäsenet ja heidän varajäsenensä määrätään Kunnallisen työmarkkinalaitoksen sekä palkansaajajäsenet ja heidän vara-

jäsenensä kunnallisen pääsopimuksen 3 §:ssä tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdotuksesta.

7) 5 a §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi työnantaja- ja kaksi palkansaajajäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näiden tulee olla virka- tai työsuhteisiin perehtyneitä. Vakuutusosoikeuden istuntoon osallistuu heistä samanaikaisesti yksi työnantaja- ja yksi palkansaajajäsen. Työnantajajäsenet ja heidän varajäsenensä määrätään valtiovarainministeriön sekä palkansaajajäsenet ja heidän varajäsenensä valtion virkamiesten ja työntekijöiden edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta.

8) 5 a §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi työnantaja- ja kaksi työntekijäjäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näiden tulee olla työoloihin perehtyneitä. Vakuutusosoikeuden istuntoon osallistuu heistä samanaikaisesti yksi työnantaja- ja yksi työntekijäjäsen. Työnantajajäsenet ja heidän varajäsenensä määrätään edustavimpien työnantajajärjestöjen sekä työntekijäjäsenet ja heidän varajäsenensä edustavimpien työntekijäjärjestöjen ehdotuksesta.

9) 5 a §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaan vakuutettuja henkilöitä edustavaa jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Heidät määrätään maatalousyrittäjien taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen ehdotuksesta.

10) 5 a §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi työnantaja- ja kaksi työntekijäjäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näiden tulee olla työttömyysturva-asioihin hyvin perehtyneitä. Vakuutusosoikeuden istuntoon osallistuu heistä samanaikaisesti yksi työnantaja- ja yksi työntekijäjäsen. Työnantajajäsenet ja heidän varajäsenensä määrätään edustavimpien työnantajajärjestöjen sekä työntekijäjäsenet ja heidän varajäsenensä edustavimpien työntekijäjärjestöjen ehdotuksesta.

11) 5 a §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi korkeakouluopintoihin ja kaksi muihin opintotukilain nojalla tuettaviin opintoihin hyvin perehtynyt jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Vakuutusosoikeuden istuntoon osallistuu heistä samanaikaisesti yksi korkeakouluopintoihin ja yksi muihin opintoihin perehtynyt jäsen. Opintotuen asiantuntijajäsenet ja heidän varajäsenensä määrätään opetusministeriön ehdotuksesta.

12) 5 a §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetuissa asioissa kaksi sotilasjäsentä, joiden tulee olla upseerin tai toimiupseerin viran haltijoita, ja kolme korvauksensaajien oloja tuntevaa jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Vakuutusosoikeuden istuntoon osallistuu heistä samanaikaisesti kaksi korvauksensaajien oloja tuntevaa jäsentä tai yksi sotilasjäsen ja yksi korvauksensaajien oloja tunteva jäsen sen mukaan kuin asian laatu edellyttää. Sotilasjäsen osallistuu käsittelyyn pääsääntöisesti vain, kun on kyse rauhanajan palveluksessa tapahtuneesta vahingoittumisesta, sairastumisesta, kuolemasta tai katoamisesta. Sotilasjäsenet ja heidän varajäsenensä määrätään puolustusministeriön sekä korvauksensaajien oloja tuntevat jäsenet ja heidän varajäsenensä korvauksensaajien edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta.

Muita maallikkojäseniä kuin lääkärijäseniä koskevan ehdotuksen tulee sisältää kaksi kertaa niin monta ehdokasta kuin jäseniksi tai varajäseniksi tarvitaan.

8 §

Esittelijä voi asiaa esittelemättä vaatia vakuutusosoikeuden puolesta vastineita ja selityksiä, 7 §:ssä tarkoitettuja tietoja sekä muuta vastaavaa asian ratkaisemista varten tarpeellista selvitystä.

9 §

Asian käsittelyssä vakuutusosoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä. Vakuutusosoikeudessa toimitetaan tarvittaessa asian selvittämiseksi suullinen käsittely siten kuin hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään. Vakuutusosoikeuden on toimitettava suullinen käsittely yksityisen asianosaisen pyynnöstä siten kuin hallintolainkäyttölain 38 §:ssä säädetään.

Vakuutusosoikeuden toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei sovelleta hallintolainkäyttölain 11 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta. Vakuutusosoikeus voi poistaa lainvoimaisen päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi siten kuin siitä erikseen säädetään. Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä voidaan päätös poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

10 §

Vakuutusoikeuden jäsenen on ryhtyessään toimeensa vannottava tuomarinvala tai annettava tuomarinvakuutus siten kuin oikeudenkäymiskaaren 1 luvun 6 a ja 7 §:ssä säädetään, jollei hän ole tehnyt sitä aikaisemmin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999. Lakia sovelletaan valitusasiaan, joka on tullut vireille lain tultua voimaan. Lain 5 a

§:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin myös valitusasiaan, joka on vireillä lain tullessa voimaan.

Vakuutusoikeuteen ennen tämän lain voimaantuloa määrätty maallikkojäsenet toimivat vakuutusoikeuden jäseninä, kunnes heidän toimikautensa päättyy. Ensimmäinen tämän lain voimaantulon jälkeen alkava maallikkojäsenen toimikausi voi olla kolme vuotta pidempi, ei kuitenkaan pidempi kuin viisi vuotta.

6.

Laki**työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 21 b §:n 3 momentti ja 21 f §, sellaisina kuin ne ovat laissa 878/1994, ja
muutetaan 20 §, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 878/1994, seuraavasti:

20 §

Valitusmenettelyä varten eläketurvakeskuksen yhteydessä toimii eläkelautakunta. Lautakunnassa on puheenjohtaja, jolta vaaditaan tuomarinviran hoitamiseen oikeuttava tutkinto sekä perehtyneisyyttä eläkevakuutukseen, ja vähintään kahdeksan jäsentä, jotka sosiaali- ja terveysministeriö määrää enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja jotka toimivat tuomarinvastuulla. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Jäsenistä on ainakin kaksi määrättävä työnantajajhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ja ainakin kaksi työntekijäin ja toimihenkilöiden

ammattiyhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Muista jäsenistä tulee ainakin yhden olla tuomarinvirkaan oikeuttavan tutkinnon suorittanut henkilö, joka on eläkevakuutukseen perehtynyt, yhden vakuutusmatemaatikko ja kahden vakuutuslääkäri. Lautakunta voi toimia jaostoihin jakaantuneena.

Asian käsittelyssä eläkelautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä. Eläkelautakunnassa toimitetaan tarvittaessa asian selvittämiseksi suullinen käsittely siten kuin hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199. Lakia sovelletaan valitusasiaan, joka on tullut vireille lain tultua voimaan.

7.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteisissa olevien työntekijäin eläkelain 13 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteisissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 13 a §, sellaisena kuin se on laissa 222/1998, seuraavasti:

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 momentissa, 3 §:n 2 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2 - 6 momentissa, 4 b - 4 d, 4 f - 4 h ja 4 j - 4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f - 7 h, 8, 8 a - 8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c ja 12 §:ssä,

12 a §:n 4 ja 5 momentissa sekä 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a - 19 d, 20, 21, 21 a - 21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

8.

Laki**merimieseläkelain 60 a §:n 3 momentin ja 61 b §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 26 päivänä tammi- kuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 60 a §:n 3 momentti ja 61 b §, sellaisina kuin ne ovat laissa 880/1994.	Tämä laki tulee voimaan kuuta 199 .

päivänä

9.

Laki**yrittäjien eläkelain 15 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 14 päivänä heinä- kuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 15 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 881/1994.	Tämä laki tulee voimaan kuuta 199 .

päivänä

10.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 14 päivänä heinä- kuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien elä- kelain (467/1969) 18 §:n 2 momentti, sel- laisena kuin se on laissa 882/1994.	Tämä laki tulee voimaan kuuta 199 .

päivänä

16.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 23 §:n 3 momentti ja 24 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1189/1994, ja
muutetaan 23 a §:n 4 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 229/1991, seuraavasti:

23 a §

Asian käsittelyssä valtion eläkelautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä. Valtion eläkelautakunnassa toimitetaan tarvittaessa asian selvittämiseksi suullinen kä-

sittely siten kuin hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999. Lakia sovelletaan valitusasiaan, joka on tullut vireille lain tultua voimaan.

17.

Laki

valtion perhe-eläkelain 20 §:n 3 momentin ja 21 a §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/1968) 20 §:n 3 momentti ja 21 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1190/1994.	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

18.

Laki

kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) 8 §:n 5 momentti ja 10 a §, sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 5 momentti laissa 404/1997 ja 10 a § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1191/1994, muutetaan 7 §:n 3 momentti ja lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 404/1997, uusi 6 momentti seuraavasti:

7 §

Eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet määrää sisäasiainministeriö neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudesta pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Ministeriö vahvistaa myös eläkelaitoksen valtuuskunnan esityksestä heidän palkkionsa.

Asian käsittelyssä kuntien eläkelautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä. Kuntien eläkelautakunnassa toimitetaan tarvittaessa asian selvittämiseksi suullinen käsittely siten kuin hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199. Lakia sovelletaan valitusasiaan, joka on tullut vireille lain tultua voimaan.

19.

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 7 e §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 20 päivänä touko- kuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 7 e §, sellaisena kuin se on laissa 938/1996.	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .
